

NORGES HØYESTERETT

Den 14. oktober 2015 avsa Høyesterett dom i

HR-2015-02074-A, (sak nr. 2015/1199), straffesak, anke over dom,

A (advokat Øystein Storrvik)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Erik Marthinussen)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Matheson**: Saken gjelder straffutmåling for innførsel av ca. 1 kilo metamfetaminklorid. Spørsmålet er særlig om straffen for grov narkotikaforbrytelse kan skjerpes der domfelte ikke har kjent til at stoffet har hatt en markert høyere styrkegrad enn normalt.
- (2) Fredag 27. juni 2014 innførte A 990,9 gram metamfetaminklorid fra Sverige til Norge ved passering av Svinesundbroen. Stoffet var gjemt i et reservehjul i hjulbrønnen i en bil som var leiet i Tsjekkia. Laboratorieundersøkelser viste at kvantumet hadde en renhetsgrad på 96 prosent.
- (3) A ble av Oslo statsadvokatembeter satt under tiltale for grov narkotikaforbrytelse, jf. straffeloven 1902 § 162 første og andre ledd. Halden tingrett avsa 27. mars 2015 dom med slik domsslutning:

"1. **A, født 00.00.1961, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162, andre ledd til en straff av fengsel i to – 2 – år og seks – 6 – seks måneder. Til fradrag går fengsel i 284 – to hundreogåttifire – dager, jf. straffeloven § 60.**

2. **A, født 00.00.1961, dømmes til å tåle inndragning av 440 – firehundreogforti SEK, 1125 – ettusenetthundreogtjuefem – EUR, Samsung Mini S2 mobiltelefon, en Samsung E1200 mobiltelefon, en Tomtom GPS og ett bildekk med felg."**

- (4) Domfelte anket straffutmålingen til lagmannsretten. Borgarting lagmannsrett avsa 22. mai 2015 dom med slik domsslutning:

"Anken forkastes."

- (5) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen.
- (6) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*
- (7) Foreliggende sak gjelder innførsel av 990,9 gram metamfetaminklorid. Metamfetaminklorid er en saltform av metamfetamin. Det fremgår av rapport 5. november 2013 fra Folkehelseinstituttet at virkningene av disse stoffene er svært like. Straffenivået for amfetamin vil derfor være dekkende også for metamfetaminklorid, slik lagmannsretten har lagt til grunn med tilslutning fra aktor og forsvarer.
- (8) Ved innførselen har domfelte opptrådt som kurér. Under henvisning til Rt. 2010 side 1562 avsnitt 13 har lagmannsretten ved straffutmålingen tatt utgangspunkt i en straff av fengsel i tre år. Dette er jeg enig i.
- (9) Tingretten har enstemmig lagt til grunn at domfelte visste at han hadde med seg narkotika over grensen. Flertallet – meddommerne – fant det ikke bevist at han kjente til omfanget, men fant det åpenbart at han så for seg at det kunne være så mye som ett kilo metamfetamin, men valgte å gjennomføre oppdraget selv om det faktisk skulle vise seg å være minst ett kilo metamfetamin i bilen. På dette grunnlag er A dømt for å ha handlet med såkalt innvilgelsesforsett – dolus eventualis. Som lagmannsretten har lagt til grunn, straffes innvilgelsesforsett like strengt som sannsynlighetsforsett, jf. blant annet Rt. 2012 side 193 avsnitt 13.
- (10) Dommene av tingretten og lagmannsretten må forstås slik at det ikke er bevist at domfelte hadde kunnskap om stoffets styrkegrad. Forsvarer har på denne bakgrunn gjort gjeldende at det er utmålt for streng straff. Under henvisning særlig til Rt. 2000 side 929 og Rt. 2008 side 1373 avsnitt 9 er det anført at det for straffskjerpelse på grunn av markert høyere styrkegrad enn vanlig må kreves forsett med hensyn til dette momentet. Normal styrke ligger i dag på omkring 30 prosent.
- (11) Dersom det ikke finnes særlig hjemmel for annet, må den subjektive skyld i strafferetten dekke alle de faktiske forhold som er av betydning for om handlingen er straffbar. Se til eksempel Rt. 2006 side 466 avsnitt 19 for så vidt gjelder forsett og Rt. 1997 side 103 på side 104 hva gjelder uaktsomhet. Det er vanlig å kalle dette det strafferettslige dekningsprinsipp. Kravet om at samtlige objektive straffbarhetsvilkår som utgangspunkt må omfattes av gjerningspersonens subjektive skyld, følger nå av straffeloven 2005 § 25, jf. Matningsdal, Straffeloven, Alminnelige bestemmelser, Kommentartutgave, 2015, side 209.

- (12) Dekningsprinsippet krever ikke at skylden også dekker omstendigheter som bare har betydning for straffutmålingen. Enkelte omstendigheter ved utføringen av den straffbare handling er imidlertid så nært knyttet til straffbarhetsvilkårene at den subjektive skyld etter rettspraksis også må omfatte disse for at de skal kunne bli tillagt vekt ved straffutmålingen. I narkotikasaker gjelder dette typisk stoffets art og kvantum. Skadevirkninger og skadepotensial blir derimot ofte tillagt vekt uten at det blir stilt spørsmål om tiltalte kjente eller burde kjenne disse. Men skyld med hensyn til et straffutmålingsmoment er ikke dermed irrelevant for avgjørelsen av straffespørsmålet. Om dette heter det eksempelvis i Rt. 2011 side 654 avsnitt 16:

"Når et forhold skal anvendes som straffutmålingsmoment, vil forholdets vekt variere blant annet med skyldgraden. Hvis A forsettlig bisto B i hans narkotikavirksomhet, vil han være mer å bebreide enn om han bare bidro uaktsomt. Den forsettlige bistanden vil derfor ha større vekt som straffutmålingsmoment enn den uaktsomme bistanden."

- (13) Dommen i Rt. 2000 side 929 etterlater tvil om hvilken betydning styrkegraden skal ha for straffutmålingen i tilfeller hvor domfelte ikke kjente til denne. Det blir på side 930 pekt på at en "kurér kan normalt ikke forutsettes å ha nærmere kjennskap til renhetsgraden til det heroin han medbringer og derved den økte spredningsfare i de tilfeller stoffet har høy grad av renhet". På denne bakgrunn fant Høyesterett at styrkegraden ikke kunne "få nevneverdig betydning for straffutmålingen".
- (14) Høyesterett har i Rt. 2007 side 961 avsnitt 37 understreket at en eventuell korrigerende styrkegrad som markert avviker fra det normale, skal foretas ut fra en samlet, skjønnsmessig vurdering, og ikke på grunnlag av en matematisk omregning.
- (15) Spørsmålet i foreliggende sak er om markert avvikende styrkegrad er så nært knyttet til straffbarhetsvilkårene at den subjektive skyld også skal kunne tillegges vekt ved straffutmålingen.
- (16) Det er i rettspraksis lagt til grunn at særlig lav styrkegrad kan tillegges vekt i formildende retning selv om domfelte ikke kjente til at styrkegraden var lav. Jeg viser her særlig til Rt. 2008 side 1373 avsnitt 9 – 11, hvor det blir uttalt:

"(9) Fellelse for narkotikaforbrytelser skal skje på grunnlag av den mengde av det aktuelle stoffet det finnes bevist at en tiltalt har hatt befatning med. Dette gjelder også der stoffet er blandet sterkere eller svakere enn det som er vanlig. I mangel på holdepunkter for noe annet, må det gjennomgående legges til grunn at forsettet - og dermed også den subjektive straffverdigheten - i hvert fall for kurerer og avtakere, knytter seg til stoff med en styrkegrad innenfor normalområdet. Dette gjelder regulært også den som dømmes for forsøk på erverv.

(10) Ettersom straffenivået for narkotikaforbrytelser i stor grad også er begrunnet i de potensielle skadevirkninger som er knyttet til spredningen av stoffet, følger det likevel av sikker praksis i hvert fall de siste femten år at styrkegraden tillegges betydning der det er tale om et markert avvik fra det som må anses normalt. Jeg viser i denne forbindelse spesielt til Rt. 1995 side 870, som gjaldt heroin med en styrkegrad på 18 %, Rt. 2003 side 1082, som gjaldt heroin med styrkegrad på 2 og 5 %, Rt. 2003 side 1156, som gjaldt amfetamin med en styrkegrad på 1 og 6 % og Rt. 2004 side 643, som gjaldt heroin med en styrkegrad omkring 5 %.

- (11) **Jeg viser videre til Rt. 2007 side 961 avsnitt 37, hvor det understrekes at en eventuell korrigering for styrkegrad som markert avviker fra det normale, skal foretas ut fra en samlet, skjønnsmessig vurdering, og ikke på grunnlag av en matematisk omregning. ..."**
- (17) Det fremgår etter min mening av avsnitt 10 sammenholdt med avsnitt 9 at det kan gjøres et skjønnsmessig fradrag i straffen for særlig lav styrkegrad selv om domfelte ikke har kjent til denne.
- (18) På tilsvarende måte må også en særlig høy styrkegrad ut fra en skjønnsmessig vurdering kunne tillegges vekt i skjerpende retning selv om domfelte ikke var kjent med denne, da høy styrkegrad medfører større spredningsfare og dermed gjør handlingen mer samfunnsskadelig. Dette synes også forutsatt i Rt. 2008 side 1373 avsnitt 11, hvor det er uttalt at tilsvarende spørsmål som ved lav styrkegrad også kan oppstå ved særlig høy styrkegrad.
- (19) Lagmannsretten har i den foreliggende sak skjerpet straffen med fengsel i seks måneder på grunn av høy styrkegrad, men samtidig gjort et fradrag på ett år for tilståelse.
- (20) Styrkegraden er her mer enn tre ganger høyere enn normalt, og jeg er enig med lagmannsretten i at straffen i vår sak må kunne skjerpes med inntil seks måneders fengsel selv om domfelte ikke kjente til den høye styrkegraden. Derimot synes lagmannsretten å ha gitt et noe for stort tilståelsesfradrag. Da påtalemyndigheten ikke har motanket, og det heller ikke under ankeforhandlingen ble reist spørsmål om å skjerpe straffen, finner jeg imidlertid ikke grunn til å gå nærmere inn på dette.
- (21) Anken må etter dette forkastes.
- (22) Det skal gjøres fradrag for i alt 485 dager for utholdt varetekt inklusive isolasjonstillegg.
- (23) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

Varetektsfradraget utgjør 485 – firehundreogåttifem – dager.

- (24) Dommer **Ringnes:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (25) Dommer **Noer:** Likeså.
- (26) Dommer **Indreberg:** Likeså.
- (27) Dommer **Skoghøy:** Likeså.

(28) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Varetektsfradraget utgjør 485 – firehundreogåttifem – dager.

Riktig utskrift bekreftes: